

MUSICA POETICA

Jaarverslag 2022

Zowel in het theaterseizoen 2021-2022, als in 2022-2023, was Musica Poetica opgenomen in de programmering van de Koninklijke Schouwburg te Den Haag. In dit kader werden er in de loop van het jaar een viertal voorstellingen van 18e-eeuws totaal-theater gerealiseerd. Het gezelschap verzorgde verder vier concerten op het Festival Itinéraire Baroque in Frankrijk. Daarnaast werden er concerten en cantate-uitvoeringen ten gehore gebracht in de thuisbasis van het ensemble, de Maranathakerk in Den Haag.

Veruit het belangrijkste en omvangrijkste project in 2022 was de realisering van de door coronaperikelen eerder uitgestelde uitvoering van de Markus Passion. In maart en april 2022 werd het werk met een jaar vertraging alsnog uitgevoerd in Den Haag en in het Duitse Arnstadt. De bijlage(*) van dit jaarverslag geeft u een goed beeld van de wijze waarop bovengenoemde grote productie uiteindelijk toch tot stand is gekomen.

Musica Poetica in de Koninklijke Schouwburg

Musica Poetica liet zichzelf zien en horen met de volgende programma's:

27 februari

Ariadne auf Naxos

In 2017 beleefde deze productie in de Haagse Steenbergen-foyer haar première.

Een herhaalde uitvoering dus, maar wel in een andere versie, t.w. die voor fortepiano. In een van de aangrijpendste mythes uit de klassieke oudheid, wordt Ariadne door Theseus achtergelaten op het Griekse eiland Naxos, waar zij diep treurt om haar geliefde.

15 mei

Filosofen in Muziek

Een andere publieksfavoriet werd eveneens op verzoek opnieuw uitgevoerd.

In deze voorstelling discussiëren twee filosofen hartstochtelijk met elkaar over hun tegengestelde houding ten opzichte van het leven, de een optimistisch, de ander pessimistisch.

12 juni

Sanguineus en Melancholicus

Een uitgesteld concert. Het voor 30 januari geplande programma kon destijds door de opgelegde pandemie-beperkingen niet worden uitgevoerd.

Na studie van en langdurig experimenteren met historisch theatervormen, durfden de musici het wel aan om hun instrument ditmaal "acteur" te laten worden. Centraal in het programma stond het trio van Bachs zoon Carl Philipp Emanuel Bach: "Sanguineus und Melancholicus", een dialoog, een diepgaand gesprek, maar dan gevoerd door muziekinstrumenten.

6 november

De basviolist in Wörgl

In de 18^e eeuw ging het er niet altijd alleen maar fijnzinnig aan toe. In een onvervalst stukje Commedia del' Arte, vol slapstick, worden in deze voorstelling de relatieproblemen van een dronken bassist en zijn vrouw stevig op de hak genomen.

In de Koninklijke Schouwburg experimenteert het ensemble al enkele jaren met historisch muziektheater. Dit is bepaald niet onopgemerkt gebleven, met een mooie uitkoop als resultaat.

Op 28 en 29 mei waren Michal Bitan, Joao Paixão en Jörn Boysen te gast bij de Amsterdamse concertorganisatie MouseEar Concerts. Deze programmeert concerten rond historische toetsinstrumenten. In twee concerten, in respectievelijk Amsterdam en Huis Akerendam in Beverwijk, voerde Musica Poetica de pianoversie van Benda's "Ariadne auf Naxos" uit. Daarbij bespeelde Boysen kopieën van een vleugel van Stein en een klavichord van Schön.

Itinéraire Baroque

Dit Franse zomerfestival in de Périgord vierde in 2022 het 10-jarig jubileum met 31 concerten in 4 dagen tijd. Musica Poetica was er eind juli niet voor het eerst te gast. Deze keer met de voorstelling "Amore e Virtù". Het programma werd op verschillende lokaties in Coutures in totaal vier keer uitgevoerd.

Maranathakerk

Van de vier cantates die in het begin van het jaar in de kerk te beluisteren zouden zijn, is er helaas niet een uitgevoerd. De strenge coronavoorschriften vormden een belemmering voor elke vorm van "muziek met publiek".

Toen toehoorders weer welkom waren, was er in mei -in samenwerking met organist Bert van Stam- een uitvoering van orgelconcerten van Händel en Haydn.

Later in het jaar waren er ook weer cantates te horen. In oktober klonk "Widerstehe doch der Sünde" van J.S. Bach (BWV 54) en in december werd Jörn Boysens cantate "Jauchzet dem Herrn" uitgevoerd.

Het ensemble voelt zich al jaren thuis in de goede repetitieruimte die de kerk biedt. Het verheugt ons dat alle bestaande afspraken over zowel het gebruik van de kerkzaal, als onze tegenprestatie in de vorm van cantate-uitvoeringen tijdens de zondagsdiensten, van kracht zullen blijven.

Vooruitzichten

In het seizoen 2023-2024 zal onder auspiciën van Het Nationale Theater weer een serie voorstellingen worden geprogrammeerd in de Koninklijke Schouwburg.

Het ensemble krijgt daarnaast ook de gelegenheid om programma's uit het inmiddels opgebouwde repertoire elders uit te voeren. "Amore e Virtù" gaat naar Braunschweig en "Filosofen in Muziek" zal in Schiedam ten tonele worden gebracht.

Ook zal het ensemble optreden bij het afscheid van Jörn Boysen als artistiek leider van Stichting Musica Antica da Camera, waarbij Buxtehude's "Membra Jesu Nostri" zal worden uitgevoerd.

Organisatie en Bestuur

De stichting Musica Poetica is in 2006 opgericht met als doel het oprichten en instandhouden van een orkest (Musica Poetica) dat zich richt op het uitvoeren van muziek uit de zeventiende en achttiende eeuw op het hoogst mogelijke niveau.

Het bestuur van de stichting bestaat per 1 januari 2023 uit de volgende leden:

De heer D.E. Hanemaaijer, voorzitter

De heer C.H.M. Vonk, penningmeester

Mevrouw E.C. van der Sar, secretaris.

Het bestuur laat zich adviseren door de heer Jörn Boysen, artistiek leider en dirigent.

Het bestuur is zich bewust van het feit dat enkele van haar bestuursleden reeds langer zitting hebben in het bestuur dan volgens de statuten is toegestaan.

In 2022 heeft slechts een bestuursvergadering plaatsgevonden waarin de concertpraktijk is besproken en waarin de jaarrekening en het jaarverslag over 2021 zijn goedgekeurd.

Verder vond regelmatig overleg plaats per e-mail en telefoon, vooral rond de Markus Passion.

De stichting heeft de ANBI-status. Uit de ANBI-status vloeit de verplichting voort om het jaarverslag en een verkorte jaarrekening te publiceren. Deze documenten zijn opgenomen op onze website, www.musicapoetica.nl.

* **Bijlage: Projectverslag Markus Passion J.S. Bach / J. Boysen "Eind goed, al goed..."**

© Stichting Musica Poetica

Den Haag, maart 2023

MUSICA POETICA

Markus Passion J.S. Bach / J. Boysen - 2022

Eind goed, al goed...

De stichting Musica Poetica heeft zich jarenlang ingespannen om deze “3^e Passion” van de grote meester meer bekendheid te geven. Door een uitnodiging voor de “Thüringer Bachwochen”, alsmede een invitatie van “Musica Antica da Camera” konden wij twee uitvoeringen plannen voor het voorjaar van 2021. Deze concerten verschaften ons tevens de lang gezochte mogelijkheid om er een CD-opname aan te koppelen.

De pandemie doorkruiste al onze plannen op wrede wijze. Van uitstel mocht echter geen afstel komen.

Het verheugt ons dat wij erin zijn geslaagd om het project Markus Passion in het voorjaar van 2022 alsnog te realiseren.

De door Jörn Boysen gereconstrueerde Passion is volgens plan twee keer uitgevoerd: op 31 maart in de Haagse Kloosterkerk en op Goede Vrijdag 15 april in de Bachkirche in Arnstadt (BRD), daar waar de grote Johann Sebastian zijn carrière begon. Boysen heeft er met koor, orkest en solisten memorabele concerten van gemaakt, waarvoor alle hulde.

De naweeën van de pandemie hebben ons echter wel, zacht gezegd, de nodige hoofdbrekens bezorgd.

De reconstructie van de Markus Passion, recente aanvullingen

De bij eerdere uitvoeringen van de Markus Passion gebruikte partituur was gebaseerd op materiaal uit 1731. Boysens ontdekking dat Bach zelf in 1744 zijn eigen eerdere versie van de Passion aanpaste, diende in de partituur te worden verwerkt. Naast kleine aanpassingen in de recitatieven van de evangelist, moesten daardoor ook aria's worden toegevoegd. Omdat voor één van die aria's geen passende muziek van Bach zelf te vinden was, componeerde Boysen in de stijl van Bach zijn eigen muzikale interpretatie van de tekst van deze aria.

Bezetting

De uitvoeringen onder leiding van Jörn Boysen waren gepland met 13 instrumentalisten van het barokensemble Musica Poetica met daarbij de 8 zangers van

MUSICA POETICA

Cantus Thuringia voor het koorwerk, de aria's en de kleinere soli en daarnaast nog 2 externe solisten voor de rollen van "evangelist" en "Christus".

Deze zorgvuldig samengestelde groep van 24 musici, toegesneden op enerzijds hun bekendheid met deze Passion en anderzijds hun hoge mate van professionele vakbekwaamheid, is door de bijzondere omstandigheden in de eerste maanden van het jaar nooit helemaal compleet aan het werk geweest.

Van de evangelist tot het halve koor, van de gambist tot de Christus-solist, zelfs ook de orgelstemmer: letterlijk alle geledingen werden getroffen door positieve testen op Corona, dan wel de tegelijkertijd rondwarende griepepidemie. Het benodigde leger van vervangers werd in de voor musici drukke paasperiode, slechts met de grootst mogelijke moeite gevonden.

Een bijkomende complicatie was van geheel andere aard. Na de Russische inval in de Oekraïne werd de komst van de ervaren Russische concertmeester en de 1^e hoboïst door de reisbeperkingen dermate onzeker, dat ook voor hen vervangers moesten worden gevonden.

Beide bovengenoemde factoren verstoorden de voorbereiding op de concerten zodanig, dat geen enkele repetitie volgens plan kon verlopen.

Concerten in Den Haag en Arnstadt

Nadat duidelijk was dat beide concerten doorgang konden vinden, bestond er nog geruime tijd onzekerheid over het toegestane aantal bezoekers. Uiteindelijk kregen de organiserende instanties het groene licht: met enkele kleine beperkingen mochten de kerken "vol" lopen, en dat gebeurde ook.

Ondanks alle obstakels in de aanloop, heeft het ensemble twee prachtige uitvoeringen neergezet. Een zieke tenorsolist in Den Haag, waarvoor geen vervanging werd gevonden? Hobo en fluit vangen het gemis soepel op. Als de evangelist in Arnstadt nog niet bij stem is, studeert zijn vervanger samen met de dirigent en het continuo de hele nacht door, hij zingt zijn zware rol de volgende dag met verve.

In beide volle kerken was het na afloop muisstil, een stilte vol ontzag en ontroering, met pas daarna het terecht verdiende enthousiasme over het gebrachte.

MUSICA POETICA

CD-opname

De op 1 en 2 april geplande opnamedagen in de Oud-katholieke kerk in Den Haag moesten doorgaan. In overleg is in een moeilijke situatie gewerkt aan de opnamen. Delen van de Passion staan er goed op, andere delen zijn kwalitatief duidelijk minder geslaagd en de tenor-aria's ontbreken geheel.

Op deze basis kan geen CD worden gemaakt, maar het vele goede materiaal is uitstekend te gebruiken voor een verdere promotie van de Markus Passion.

Conclusie

De "Markus" is twee keer uitgevoerd met publiek, een CD moeten we echter voorlopig vergeten. We prijzen ons gelukkig dat Radio 4 van het concert in Den Haag een opname heeft gemaakt.

Naast alle tegenslag door omstandigheden buiten onze schuld, hebben we ook ongelooflijk veel geluk gehad.

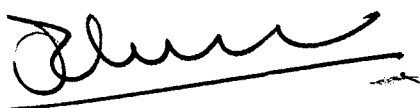
Geraakt door het bijzondere karakter van het werk en geïntrigeerd door het feit dat de Markus Passion geen standaard-repertoire is, zijn van overal vandaan musici ingesprongen om dit project te laten slagen. Wij zijn alle "eigen" mensen en iedereen die erbij is gekomen dankbaar voor hun inzet. De getoonde professionaliteit, flexibiliteit en de bereidheid elkaar bij te staan waren voorbeeldig.

Musici en muziekliefhebbers snakten na de lange Corona-pauze naar "live-muziek". In het voorzien in die grote behoefte hebben wij -tot ons genoegen- een rol kunnen spelen.

Zonder de bijdragen van onze sponsoren zou dit onmogelijk geweest zijn.

Den Haag, 28 juni 2022

Namens het bestuur van Stichting Musica Poetica,

Clemens Vonk